

OBSAH

	PŘEDMLUVA	13—15
	ÚVOD	17—19
Kapitola I	HRAD PLZEŇ 976—1295 (<i>Miloslav Bělohávek</i>)	21—28
	Slovanské osídlení Plzeňska (21). Hrad Plzeň a jeho jméno (22). Bitva r. 976 u Plzně (22). Hradní úředníci (23). Archidiakonát (24). Mincovna (25). Podhradí (26). Trhy (26). Rozklad hradskeho zřízení (27).	
Kapitola II	UMĚNÍ PŘEDROMÁNSKÉ A ROMÁNSKÉ (<i>Jaromír Kovář</i>)	29—33
	Lidová tvorba (29). Hrad Plzeň a jeho rotunda (29). Původ a ráz tohoto umění (30). Tržní osada pod hradem Plzní a její raně středověké památky (30). Kostel sv. Jiří v Doubravce (30). Závěrečné zhodnocení středověké tvorby Plzně (32).	
Kapitola III	NOVÁ PLZEŇ OD SVĚHO ZALOŽENÍ DO HUSITSTVÍ 1295—1419 (<i>Miloslav Bělohávek</i>)	34—58
	Vznik měst (34). Úpadek Staré Plzně a založení Nové Plzně (34). Půdorys města a jeho opevnění (36). Platy z města (38). Vesnice poddané městu (39). Trh místní a vzdálený (39). Řemeslná výroba (40). Sociální poměry tovaryšů a učňů (45). Cechy (46). Obchod (46). Zemědělství (47). Jiná zaměstnání (48). Městská chudina (48). Městská správa, rychta a městská rada (49). Sousedé města (52). Raddyně (52). Městská zbrojnice (52). Náboženské poměry a církevní instituce (53). Škola (57). Národnost obyvatelstva (57). Zhodnocení předhusitského období (58).	

- Kapitola IV GOTICKÉ MĚSTO (*Jaromír Kovář*) 59—68
 Gotický půdorys historického jádra města (59). Ráz gotické výstavby města (59). První architektury umělecké (60). Nejstarší část františkánského kostela (60). Trojlodí farního kostela (60). Špitální kostel na Pražském předměstí (63). Nové presbyterium farního kostela (63). Kostel a klášter dominikánský (63). Věž farního kostela (64). Dostavba františkánského kostela a kláštera (64). Kaple sv. Barbory (65). Nové zaměření slohu v době Václava IV. (65). Kostel Všech svatých (65). Vrcholení české národní gotiky kol r. 1400 (66). Kostel sv. Mikuláše (66). Portály trojlodí farního kostela (66). Portál kostela v Liticích (66). Měšťanské stavby doby Karla IV. a Václava IV. (66). Dvoupatrové sklepy domů (66). Dům Řihovský (67). Gotická plastika: výzdobná (67). Městská pečeť (67). Volná plastika: Madona z ambitu františkánského kláštera (67). Madona z bartolomějského kostela (68). Madona hlavního oltáře františkánského kostela (68). Malířství doby předhusitské (68).
- Kapitola V PRVNÍ PROJEVY LITERÁRNÍ KULTURY V LATINSKÉM JAZYCE. OD POČÁTKŮ K HUSITSKÉ DOBĚ (*Miloslav Šváb*) 69—71
 Předpoklad růstu literárních zájmů v Plzni během 14. stol. (69). Tři duchovní řády (69). Škola (70). Hypotéza o ústní slovesnosti (70). Plzeňské misály a graduály (70). M. Martin z Plzně (71).
- Kapitola VI V REVOLUČNÍM HUSITSKÉM Hnutí 1419—1434 (*Miloslav Bělohlávek*) 72—86
 Předpoklady vzniku husitství (72). Sociální složení obyvatelstva (72). Vztahy města k okolí a k německým městům (73). Landfríd (73). Styk s M. Janem Husem (73). Vyhnání německých rytířů z Plzně (74). Václav Koranda starší (74). Pouti na hory (75). Žižka v Plzni (77). Odchod husitů a reakce v městě (78). Obležení Plzně 1421 (79). Dobyty Štěnovic a Rokycan (80). Druhé obležení města 1427 (81). Třetí obležení města, bitva u Domažlic 1431 (81). Čtvrté obležení města 1433 až 1434 (82). Bitva u Lipan (84). Městský znak (84). Zlatá bula Zikmunda Lucemburského (85). Zhodnocení husitství v Plzni (85).
- Kapitola VII HUSITSKÉ A PROTIHUSITSKÉ LITERÁRNÍ BOJE. LITERÁRNÍ ŽIVOT PLZNĚ V HUSITSKÉM OBDOBÍ (*Miloslav Šváb*) 87—92
 Literární periodizace údobí jiná, než obecně historická (87). Rysy slovesné tvorby (87). Dvojí literární poselství Jana Husa do Plzně (87). Ústní projev Václava Korandy staršího z Plzně (89). Názorové

proměny M. Prokopa z Plzně (90). Činnost Václava Korandy mladšího (91). Bojovné katolické listy a traktáty Hilaria Litoměřického (91). Veršovaná Píseň proti Plzeňským (92).

- Kapitola VIII POHUSITSKÝ VÝVOJ MĚSTA 1434—1526 (*Miloslav Bělohlávek*) 93—126
Hospodářská situace města po válkách husitských (93). Plzeň oporou Zikmundovy strany (94). Rozbroje po smrti Albrechtově (94). Jednota strakonická (95). Kapitula pražská v Plzni (95). Vildštejnská smlouva (96). Boj o rychtu (97). Pokus o vzpouru v městě 1459 (98). Jednota zelenohorská (100). Odpadnutí Plzně od krále Jiřího (101). Rozšíření městského znaku (103). Uznání Matyáše Uherského za krále (104). Přiznání k Vladislavovi Jagellonskému (105). Získání rychty (105). Spolek měst proti panstvu (106). Jan Bavůrek ze Švamberka (107). Svatováclavská smlouva (108). Petr Suda z Řenec a na Janovicích (109). Pokus o povstání v městě 1519 (110). Sociální složení obyvatelstva 1470 a 1522 (111). Řemeslníci (111). Námezdní síly (113). Soukenictví a vývoz roušek (115). Cechy (115). Obchod (118). Styk s Norimberkem (118). Židé v městě (120). Rozvoj panství (120). Náboženské poměry a církevní instituce (122). Národnostní otázka (123). Škola a špitály (123). Knihotisk (124). Společenské a hygienické poměry (125).

- Kapitola IX MĚŠTANSKÁ VÝTVARNÁ KULTURA POZDNÍ GOTIKY
(*Jaromír Kovář*) 127—130
Náprava válečných škod na obou klášterních kostelích (127). Sklenutí farního kostela (127). Šternberská kaple a jižní předstíň farního kostela (127). Dobudování gotické Plzně (128). Zpevnění hradeb, výstavba a výzdoba nových měšťanských domů (128). Pražský most a vodárenská věž (128). Malířství a sochařství pozdní gotiky (129). Umělecké vybavení farního kostela (129). Oliveta vně presbytáře farního kostela (129). Sochy Kalvárie farního kostela (129). Světiče v kostele Všech svatých (129). Františkánský reliéf P. Marie se sv. Annou a děckem (130). Ostatní plzeňské pozdně gotické plastiky (130). Fresky v kapli sv. Barbory (130). Gotické skříně v klenotnici arciděkanského kostela (130).

- Kapitola X V PLNĚ SÍLE MĚŠTANSKÉ MOCI 1526—1618
(*Miloslav Bělohlávek*) 131—169
Volba Ferdinanda Habsburského (131). Omezování stavovských svobod (132). Sjezdy měst kraje (132). Protihabsburský odboj a postoj Plzně v roce 1547 (133). Pražský dvůr v Plzni 1544—1545 (135). Náboženské spory v městě (136). Rozšíření městského znaku (139). Do-

vršení protireformace (139). Rudolf II. v Plzni (140). Vpád Pasovských (142). Stavovsko-evangelická a habsbursko-španělská strana (142). Turecké války a náklady na ně (143). Růst města (144). Remeslná výroba (144). Stávka koželužských tovaryšů (145). Stížnost proti městské radě r. 1587 (145). Italští kameníci a zedníci (147). Obchod (147). Rozšiřování městského panství (150). Pusté vsi a tvrze v okolí města (150). Velikost majetku města podle přiznání z r. 1557 (151). Rybníkářství (152). Pivovarnictví (153). Rozbor městského hospodářství 1524—1525 (155). Vznik panských dvorů (156). Sociální situace na vesnicích (157). „Cenová revoluce“ (159). Městská správa (160). Náboženské poměry (164). Pokus o zřízení jezuitské koleje (165). Přijetí gregoriánského kalendáře (166). Neplechy mnichů (167). Škola (168). Hygienické a zdravotní poměry (168). Procesy proti čarodějnictví (168).

Kapitola XI

SLÁVA RENESANČNÍHO UMĚNÍ (*Jaromír Kovář*) 170—177
První stopy renesančního umění (170). Pokročilost bohaté Plzně. Příchod italských umělců. Slohový ráz jejich umění (170). Stavby Giovanniniho de Statia, radnice a ostatní (171). Jan Merlián a jeho stavby (172). Ostatní renesanční stavby měšťanské (173). Renaissance na církevních stavbách plzeňských (174). Vliv holandské a německé renesanční architektury (175). Portály františkánského kláštera z konce 17. stol. (176). Přínos renesanční architektury výtvarnému vzhledu města. Willenbergova veduta Plzně. Plzeň střediskem renesančního umění. Zprávy o renesanční výstavnosti města (176). Renesanční plastika v Plzni a její slohové zhodnocení (176). Renesanční malířství v Plzni (176).

Kapitola XII

LITERÁRNÍ AKTIVITA MĚŠŤANSKÉ INTELIGENCE V HUMANISTICKÉ A RENESANČNÍ PLZNI (*Miloslav Šváb*) 178—196
Specifičnost periodizace plzeňského literárního života v tomto údobí (178). Rysy humanistické literární Plzně (178). Rozvoj plzeňského knihtisku: problematika Kroniky trojánské; další první inkunábule; činnost Mikuláše Bakaláře; tiskařská a literární aktivita Jana Mantuána Fencla; knihtiskař Jan Pekk (179). Humanisté Racek Doubravský a Jan Skála z Doubravky a Hradiště (185). Ráz a význam Frantových práv (186).
Dobové humanistické veršování v druhé pol. 16. stol. (190). Historické zájmy v literární tvorbě (190). Latinské verše Kašpara Kropáče z Kozince (190). České Paměti Šimona Plachého z Třebnice (191). Humanistické tendence v tvorbě M. Kašpara Ladislava Stehlíka (192). Ústní slovesnost: plzeňské pověsti; stopa lidových písní (194). Časný

nástup protireformační tvorby v Plzni (195). Tomáš Bavorovský, Bar-
toloměj Flaxius z Čenkova, David Drachovský, Šebestián Berlíčka-
Scipio, Ctibor Kotva z Freifeldu (195). Plzeňské kázání J. J. Heil-
mana (195). Politická píseň Naříkání toužebně zpronevěřilého města
Plzně (195). Pokus o rekonstrukci četby podle knihoven (195). Malá
účast učitelů plzeňské školy na kulturním životě (196). Hudební skla-
datel Šimon Bar Jona Madelka (196).

- Kapitola XIII ZA STAVOVSKÉHO POVSTÁNÍ PROTI VLASTNÍMU NÁRODU 1618 až 1621 (*Adolf Zeman*) 197—217
Ohlas pražské defenestrace v Plzni a habsburská okupace města (197).
Plzeň katolickou baštou v zemi (199). Politická situace v ostatních
českých městech (200). Síla habsbursko-katolické a stavovsko-evan-
gelické strany na Plzeňsku (202). Počátky bojů v západních Čechách,
jejich charakter a souvislost s evropskou politickou situací (205).
Mansfeldské obléhání Plzně a spor direktorů s Mansfeldem o postup
vůči Plzni (208). Dobyť Plzně Mansfeldem, jeho ohlas a politický
význam (212). Nezdár dalšího Mansfeldova tažení a vydání Plzně cí-
sařským (214). Význam Plzně ve stavovském povstání (216).
- Kapitola XIV ZLÁ VÁLEČNÁ LETA 1621—1648 (*Adolf Zeman*) 218—237
Následky mansfeldské okupace: zničená předměstí a zadlužení města
(218). Město etapním střediskem habsburských armád. Valdštejnská
episoda. Válečné podniky plzeňských obchodníků. Vojenské průtahy
a kvartýry (222). Konečná bilance války v městě. Další dlhý. Pau-
perizace měšťanů (224). Poustky a zboženiště. Mory. Vylidnění města
a vesnic. Válečná fluktuace obyvatelstva (225). Poválečný stav města
a jeho panství. Městská správa. Zrychlená hospodářská a společenská
diferenciace v městě. Městský patriciát, jeho obohacení, statkářský
charakter a sklon k feudalizaci. Agrarizace města (231). Postavení
a úloha církve v městě (232). Oslabení místního trhu a pokles ře-
mesel (233). Dominikální trh a městská vrchnostenská hospodaření
(235).
- Kapitola XV ÚSILÍ O OBNOVU ŽIVOTA V MĚSTĚ 1648—1740
(*Adolf Zeman*) 238—265
Postavení Plzně a nespokojenost Plzeňských s postojem vládních kru-
hů (238). Pokusy o zřízení biskupství a omezování výsad (239). Spor
s Kutnou Horou o přednost hlasu (240). Chudoba politického života
v městě a její zdroje (241). Provincionalizace společenského a kultur-
ního života (243).
Základní otázky regenerace městského života (244). Obnova místního

trhu v městě a na vesnicích. Vzrůst obyvatelstva, přistěhovalci, národnostní poměry (245). Stav řemesel a obchodu (248). Vývoj pivovarnictví (251). Zemědělství, jeho vliv na městský život a překonání agrarizace (252).

Rozvoj městského vrchnostenského podnikání. Nakupování vesnic, růst dvorů, lesy, přestavba rybníků. Vrchnostenské pivovarnictví a železářství. Vliv vrchnostenského podnikání na život v městě (253). Likvidace válečného dluhu (258).

Postavení poddaného lidu, platy a roboty. Situace na vesnicích v době nevolnických bouří. Růst roboty a její význam v městském hospodářství (258).

Feudální charakter obnovy města a její společenské následky (260). Rozšiřování městské správy a byrokratizace městského patriciátu (261). Diferenciace městského obyvatelstva. Vznik trhu pracovních sil a růst městské chudiny. Životní úroveň městského obyvatelstva (262). Ústup středních a chudších měšťanů. Zostření rozporů mezi měšťany a jejich spory (263). Zásah císařské renovační komise do hospodářství a správy města (264).

Kapitola XVI

ROZKLAD STARÝCH ŘÁDŮ 1740—1788 (*Adolf Zeman*) 266—279
Politický postoj města ve slezských válkách. Dokončení výstavby plzeňského panství a vrchnostenského podnikání (266). Hospodářský život v městě po slezských válkách. Změny v řemeslech a obchodu (267). Noví přistěhovalci a změna ve společenské skladbě města (269). Nové spory s měšťany (270). Zásah státu do městského života. Konec vrchnostenského podnikání města. Rozšíření soukromého podnikání měšťanů (271). Pokračující diferenciace na vesnicích. Zhoršení postavení vesnické chudiny (271). Postoj vesnic v době nevolnického povstání. Pozemková reforma-raabizace na plzeňském panství (272). Likvidace feudálních prvků v městě. Rušení klášterů a církevních institucí. Omezování výsad (274). Nástup osvěcenských proudů. Zednářství v městě a jeho charakter. Osvěcenské reformní plány Bernarda Říhy (275). Odpor měšťanské konzervativní opozice a vystoupení Františka Rechta. Zásah státu do městské správy. Zřízení magistrátu a konec patricijské nadvlády v městě (276).

Kapitola XVII

BAROK A PLZEŇ (*Jaromír Kovář*) 280—291
Plzeň po třicetileté válce a její negativní poměr k ranému baroku (280). První barokní plastiky a oltáře (281). Barokizace františkánského kláštera (281). Plaský dům a morový sloup (281). Barokní plastiky z konce 17. stol. (281). Barokní malířství 17. stol. (281). Změny po roce 1700. Baroko naplno vstupuje do města (282). Dílo Jakuba

Augustona (282). Jiné soudobé barokní stavby v městě (286). Celkový ráz barokní architektury plzeňské (287). Barokizace a výstavba některých církevních objektů (287). Rokokové stavby (288). Dílo Antonína Bartha (288). Střízlivost plzeňského baroka (289). Plzeňské barokní sochařství (290). Barokní malířství (291).

Kapitola XVIII	LITERATURA ZA TLAKU PROTIREFORMACE A V BAROKNÍM STYLU (<i>Miloslav Šváb</i>)	292—300
	Obecné protireformační tendence (Jiří Plachý-Ferus) (292). Pokusy o historii Plzně v 17. a 18. stol. (latinská Historie města Plzně Jana Bart. Tannera, Pamětihodnosti Jana Alexia Čapka, Krátká kronika Bonaventury Pitra) (293). Ideová rozpornost v katolických spisech s vlasteneckou tendencí (Bohuslav Balbín a jeho vztahy k Plzni; Matěj Tanner; Antonín Frozín; kázání V. J. Fiklschera) (294). Na přechodu k nové době: historický zájem a opisy Fabiána Stehlíka z Čenčkova a Treustadtu (295). Nejasné stopy ústní lidové slovesnosti a pololidové tvorby (297). Obraz soukromých knihoven (298). Nevýraznost podílu školy na literárním životě (298). Závěrečný pohled: zákonitosti, tvůrčí aktivita a podíl literárního života Plzně v celonárodní slovesnosti předobrozenecké doby (299).	
	SOUHRN	301
	LITERATURA A PRAMENY	311
	ZUSAMMENFASSUNG	329
	SEZNAM VYOBRAZENÍ	333
	REJSTRÍK	336

